

Saksfremlegg

REFERANSE
IEL-08/10935-2ARKIVNR.
H43 &13JOURNALNR.
61309/08DATO
19.11.2008

Saken behandles i følgende utvalg:**Sak nr.: Møtedato: Votering:**

Kommunalstyret for levekår
Stavanger formannskap/
/

HØRING - FORSLAG OM LOVFESTING AV KRISESENTERTILBUDET

Forslag til vedtak:

::: Sett inn innstillingen under denne linja ↓

Høringsuttalelse til forslag om lovfesting av krisesentertilbudet tiltredes.

::: Sett inn innstillingen over denne linja ↑

... Sett inn saksutredningen under denne linja ↓

HØRING - FORSLAG OM LOVFESTING AV KRISESENTERTILBUDET

Saken krever informasjonstiltak:	☒	Ja	☒	Nei
---	-------------------------------------	-----------	-------------------------------------	------------

Hva saken gjelder

I denne saken legger rådmannen fram forslag til høringsuttalelse fra Stavanger kommune til forslag om lovfesting av krisesentertilbudet.

Bakgrunn

Barne- og likestillingsdepartementet (BLD) har i brev av 30.10.08 (vedlegg 1) sendt forslag om lovfesting av krisesentertilbudet på høring (lovutkast vedlegg 2). Forslaget innebærer lovgivning og ny forvaltnings- og finansieringsordning for krisesentertilbudet til personer utsatt for vold i nære relasjoner. Høringsfristen er satt til 15.01.09. Høringsnotatet følger som uttrykt vedlegg.

BLD ber høringsinstansene om å følge samme systematikk i sine høringsuttalelser som beskrevet i brevet av 30.10.08.

Dagens krisesentertilbud

I høringsnotatet er det beskrevet at det i dag er 52 krisesentre fordelt på alle landets fylker. Krisesentrene har ulike former for eierskap og organisering. 11 sentre er kommunale eller interkommunale, mens de resterende 40 er private. Med unntak av to, er alle krisesentrene organisert i en av de to paraplyorganisasjonene. 34 sentre er organisert i Krisesentersekretariatet og 15 i Norsk Krisesenterforbund.

Det eksisterer per i dag ingen lov som regulerer krisesentrenes tjenester eller arbeidsområde. Barne- og likestillingsdepartementets rundskriv med retningslinjer for statstilskudd til krisesentre og voldtektssentre (Q-1) revideres årlig og regulerer til en viss grad krisesentrenes faglige innhold og oppgaver. Andre retningslinjer for krisesentertilbudet har krisesentrene i stor grad utviklet selv gjennom sine paraplyorganisasjoner. Krisesentersekretariatet har utarbeidet minimumsstandarder for innhold og hjelpetilbud hos sine medlemssentre, i tillegg til etiske retningslinjer og retningslinjer for taushetsplikt. Norsk Krisesenterforbund har utviklet yrkesetiske retningslinjer for sine medlemssentre.

Krisesenteret i Stavanger

Krisesenteret i Stavanger er i dag organisert som en stiftelse. Daglig leder, barnekoordinator, miljøarbeider og renholder har faste stillinger. I tillegg til det faste personalet er det ca. 40 frivillige vakter. Senteret er døgnåpent hele året. Stavanger kommune er vertskommune for Krisesenteret, og det er inngått en oppdragsavtale om drift av Krisesenteret. Senteret har også oppdragsavtaler med Randaberg, Sandnes og Sola.

Høringsuttalelse

Stavanger kommune er positiv til en lovfesting av krisesentertilbud til personer utsatt for vold i nære relasjoner. Kommunen har i lengre tid hatt fokus på dette og har bevilget 2 mill. til bistand og støtte for kvinner og barn utsatt for vold i nære relasjoner. Alternativ til vold (ATV) i Stavanger har fått i oppdrag å drive dette tiltaket.

Hva skal lovfestes og forankring av tilbudet

Stavanger kommune er enig i at det utarbeides en lov om krisesentertilbud til personer utsatt for vold i nære relasjoner. Kommunene har i dag en rolle som vertskommune for krisesentrene. Det er

naturlig at dette endres til å bli et lovpålagt kommunalt ansvar å sørge for at det fins et godt og helhetlig krisesentertilbud i kommunen.

Kommunens ansvar og innholdet i krisesentertilbudet

Krisesenteret i Stavanger tilbyr voldsutsatte kvinner og barn et gratis heldøgns, trygt og midlertidig botilbud. Behovet for denne type tilbud er godt dokumentert ved at senteret i lange perioder har hatt fullt belegg. Stavanger kommune er enig i at kjernetilbudet i dagens krisesentre må være grunnlag for innholdet i det tilbudet som lovfestes.

I lovutkastets § 2 lovfestes både et heldøgns midlertidig botilbud, gratis dagtilbud, telefonvakt, informasjon om rettigheter og bistand til kontakt med øvrig tjenesteapparat og oppfølging i reetableringsfasen. Videre at krisesentertilbudet fortsatt skal være et lavterskeltilbud, slik at forvaltningslovens bestemmelser om enkeltvedtak ikke skal gjelde for lovutkastets § 2 og det skal ikke kreves henvisning, timeavtale eller opereres med ventelister.

Lav terskel og lett tilgjengelighet er en forutsetning for at voldsutsatte skal kunne gjøre nytte av tilbudet. Støtte og veiledning er en viktig del av tilbudet og må være tilgjengelig når behovet er der. Stavanger kommune gir sin tilslutning til lovens beskrivelse av innholdet i tilbudet og at tilbudet skal være et lavterskeltilbud unntatt fra forvaltningslovens bestemmelser om enkeltvedtak.

Målgrupper for krisesentertilbudet

Forslaget innebærer at kommunen får plikt til å sørge for at et godt og helhetlig krisesentertilbud skal omfatte alle voldsutsatte kvinner, medfølgende barn og menn. Hittil har tilbudet i Stavanger kun omfattet kvinner og medfølgende barn. Men også menn kan være utsatt for vold i nære relasjoner og kan ha behov for et krisesentertilbud. Dette vil kreve spesiell tilrettelegging av tilbudet, og kan by på utfordringer for kommunen. Prinsipielt bør et slikt tilbud omfatte alle personer som er utsatt for vold i nære relasjoner, og Stavanger kommune vil av den grunn støtte forslaget til målgruppe nedfelt i lovutkastets § 1.

Departementets forslag til lovutkast omfatter i utgangspunktet bestemmelser om tjenester og tiltak for alle som oppholder seg i Norge. Departementet vurderer om loven bør inneholde en forskriftshjemmel tilsvarende sosialtjenesteloven som begrenser kommunens ansvar ovenfor voldsutsatte som ikke har lovlig opphold i Norge, og vil avvente høringsinstansenes syn før det konkluderer i dette spørsmålet.

Personer som ikke har lovlig opphold i Norge har kun rett på nødvendig omsorg inntil vedkommende har plikt til å forlate landet.

Personer uten lovlig opphold som er utsatt for vold i nære relasjoner kan ha samme behov for beskyttelse i en krisesituasjon som andre med lovlig opphold. Dette er en gruppe personer som i utgangspunktet skal forlate landet. Men av ulike grunner velger personene å oppholde seg ulovlig i Norge. I slike situasjoner er det viktig at hjelpetiltakene ikke forsinkes en eventuell utreise. Men alle personer som oppholder seg i kommunen bør ha rett på nødvendig omsorg dersom de ikke kan ta vare på seg selv. Stavanger kommune mener at samme prinsipp som gjelder for nødvendig omsorg for personer med ulovlig opphold bør gjelde for personer med ulovlig opphold som er utsatt for vold i nære relasjoner og som trenger helhetlig akutt hjelp. Men ansvaret for denne gruppen bør ligge hos staten og det bør vurderes om denne gruppen kan få beskyttelse i statlige regi heller enn i det kommunale krisesentertilbudet.

Kvaliteten i tilbudet og tilrettelegging for ulike brukergrupper

Departementet ønsker innspill til: hvordan barn kan ivaretas, hvilke kompetansekrav som bør stille og hva kravene til fysisk sikring av lokaler kan innebære.

Ivaretagelse av medfølgende barn som er utsatt for vold i nære relasjoner, herunder vitne til vold.

I § 2 i lovutkastet heter det at kommunen skal sørge for god ivaretagelse av medfølgende barn. Departementet ber om innspill til hva kommunen og krisesenter i samarbeid med andre instanser kan bidra med for å ivareta barn som er utsatt for vold i nære relasjoner, herunder vitne til vold.

Stavanger kommune er enig i beskrivelsen i høringsnotatet om at disse barna har behov for å komme bort fra volden, de kan ha behov for et samtaletilbud, de trenger at faste rutiner opprettholdes i forhold til barnehage, skole, SFO og fritidstilbud og de kan ha behov for behandling. Foresatte har hovedansvaret for å ivareta barna, men i en vanskelig livssituasjon kan de ha lite overskudd til å ivareta barnas behov. Ansatte på krisesenteret vil ha en viktig rolle i forhold til å legge til rette for at oppholdet blir best mulig for medfølgende barn.

Andre instanser som PPT, barne- og ungdomspsykiatri og barnevern vil være viktige tiltak for en del av disse barna. Ansatte på krisesenteret skal være i stand til å vurdere om barnet kan ha behov for hjelp, og informere og veilede foresatte til å søke slik hjelp. Eventuelt må ansatte på krisesenteret melde saken til barnevernet. Ansatte på krisesenteret kan fungere som viktige støttespillere for foresatte og barn.

Stavanger kommune har gitt Alternativ til vold (ATV) i oppdrag å gi et bistand og støttetilbud til kvinner og barn som er utsatt for vold i nære relasjoner. Dette tilbudet vil kunne ha en sentral rolle som hjelpetiltak for personer som oppholder seg på et krisesenter.

Kompetansekrav til ansatte ved et krisesentertilbud

Departementet foreslår i lovutkastet at kommunen skal sørge for at det er god kvalitet på tilbudet, og at det gis forskriftshjemmel hvor departementet kan stille krav til kompetanse.

Stavanger kommune er enig i at krisesentertilbudet må ha kompetente ansatte. Krisesentrene har vært grunnlagt på en stor frivillig innsats. Krisesenteret i Stavanger bemannes i dag av både fast ansatte og frivillige vakter. Senteret er bemannet av frivillige vakter kveld, natt og helg.

En lovfesting av krisesentertilbudet er basert på økt kunnskap og bevissthet om voldsutsattes hjelpebehov og forståelse av at denne gruppen har behov for et tilbud med fast ansatte slik som andre hjelpetrengende grupper i vårt samfunn og ikke basert på frivillig innsats. Frivillig innsats vil komme i tillegg til den faste bemanningen. En lovfesting av tilbudet betyr også en videreføring av en pågående utvikling med økt antall fast ansatte med formell kompetanse og ansatte med stor realkompetanse.

Stavanger kommune mener at krisesentertilbudet må ha ansatte både med faglig kompetanse i forhold til omsorg og samtaler (ikke behandling) med voldsutsatte voksne, med barnefaglig kompetanse i forhold til barn som har vært utsatt for eller vitne til vold, og at minimum daglig leder og barnefaglig ansatte må ha utdanning på høyskole- og universitetsnivå fortrinnsvis innenfor helse- og sosialfag. Kommunen skal sikre et faglig forsvarlig tilbud, men bør stå fritt til å velge hvilken kompetanse de ønsker.

Stavanger kommune anbefaler derfor at kompetansekravet ikke knyttes til en bestemt profesjon men utformes som krav til kvalitet som for eksempel i barnevernlovens forskrift om krav til kvalitet og internkontroll i barneverninstitusjoner § 5.

Krav til fysisk sikring av lokalene, geografisk dekning og fysisk tilgjengelighet

Krisesentrene skal være tilrettelagt for personer med nedsatt funksjonsevne utsatt for vold i nære relasjoner. I forslaget til ny plan- og bygningslov er det foreslått krav til universell utforming av både ny og eksisterende bebyggelse som er rettet mot allmennheten. I den nye diskriminerings- og tilgjengelighetsloven som trer i kraft 1. januar 2009 § 9 er en offentlig virksomhet rettet mot allmennheten pålagt å arbeide aktivt og målrettet for å fremme universell utforming. Departementet

vurderer at dette er tilstrekkelig for å sikre fysisk tilrettelegging i krisesentertilbudet for personer med nedsatt funksjonsevne. Stavanger kommune er enig i dette. Departementet anser det ikke som hensiktsmessig å stille krav til geografisk dekning og tilgjengelighet, da det mener at kommunene har best forutsetning for å vurdere lokaliseringsbehov. Stavanger kommune er enig i dette.

For å skape et trygt krisesentertilbud for voldsutsatte personer er det viktig med fysisk sikring av lokaler og øvrige sikkerhetstiltak. Kvaliteten på sikkerhetstiltakene bør være mest mulig like. Kunnskap om denne type tiltak kan variere og det bør utarbeides en felles norm for sikkerhetstiltakene. Departementet ønsker eventuelle forslag til hva kravene til fysisk sikring av lokalene kan innebære. Stavanger kommune mener at dette bør utredes nærmere og er enig i forslaget om at departementet kan gi forskrift om sikring av lokalene.

Samordning av tjenester

Stavanger kommune er enig i at det lovfestes at voldsutsatte med behov for langvarige og koordinerte tjenester får tilbud om individuell plan.

Taushetsplikt og opplysningsplikt

Departementet foreslår en skjerpet taushetsplikt for medarbeidere ved et krisesentertilbud. Voldsutsatte som søker beskyttelse i et krisesentertilbud kan ha et spesielt behov for vern mot voldsutøveren. Stavanger kommune er enig i dette forslaget.

Kommunen er også enig i at samme opplysningsplikt til barnevernet som i dag reguleres i denne loven og tas ut av barnevernloven.

Politiattest

For å forebygge vold og overgrep, samt alvorlig skadelig innflytelse, ved å hindre at brukere får tilknytning til personer som kan være uegnet til å ha oppgaver ovenfor brukere foreslår departementet at det innføres krav om politiattest for personer som ansettes eller tildeles oppgaver som muliggjør vold og overgrep mot brukere på krisesenter, og videre en forskriftshjemmel for å utdype kravet.

Stavanger kommune er enig i at det innføres politiattest som skal vise om vedkommende er siktet, tiltalt, har vedtatt forelegg eller er dømt for overtredelse av nærmere spesifisert volds- og overgrepbestemmelser i starffeloven.

Internkontroll og kommunalt tilsyn

Departementet har foreslått at kommunen skal føre internkontroll for å sikre at krisesentertilbudet er i samsvar med krav fastsatt i lov eller forskrift. Kommunen er pålagt å føre internkontroll etter andre særlover som sosialtjenesteloven, kommunehelseloven og barnevernloven. Internkontroll er et prioritert satsingsområde i kommunen. Stavanger kommune er enig i at krav om internkontroll tas inn i loven.

Statlig tilsyn

Departementet foreslår lovhjemlet tilsyn med kommunens oppfyllelse av plikter pålagt etter §§ 2, 3, 4, 5 og 9. Et krisesentertilbud er et hjelpetilbud på lik linje med andre kommunale tiltak som er gjenstand for statlig tilsyn. Stavanger kommune er enig i at ansvaret staten ved fylkesmannen får ansvar for tilsynet.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Dersom lovforslaget blir vedtatt og kommunene blir pålagt til å gi et krisesentertilbud til personer utsatt for vold i nære relasjoner vil dette føre til økte kostnader.

Krisesentertilbudet finansieres i dag gjennom øremerkede midler med 80% statlig 20% kommunalt tilskudd. En oppfyllelse av lovkravene vil føre til en økte bemanningskostnader og økte investeringskostnader til utbedring, tilrettelegging og eventuell nye bygg.

Krisesenteret i Stavanger trenger nye lokaler og kommunen har i lengre tid forsøkt å finne egnede lokaler. En lovfesting av tilbudet vil forsterke behovet for nye lokaler. Dette kan bety økte investeringskostnader.

Departementet foreslår at det øremerkede tilskuddet opphører og legges inn i rammetilskuddet. Stavanger kommune er enig i dette, men vil understreke at kommunen må få kompensert for merutgiftene ved lovfesting av tilbudet og at dette må sikres gjennom eventuelle overgangsordninger.

Ved en lovfesting av tilbudet vil Stavanger anbefale at samarbeidet med nabokommunene Randaberg, Sandnes og Sola bør fortsette som nå.

Videre vil Stavanger kommune vurdere hvordan den eksisterende kompetansen i Stavanger kan benyttes i utvikling av et lovfestet krisesentertilbud til personer utsatt for vold i nære relasjoner.

Inger Østensjø
rådmann

Per Haarr
direktør

Inger Elvik
saksbehandler

Lovutkast

LOV OM KRISESENTERTILBUD TIL PERSONER UTSATT FOR VOLD I NÆRE RELASJONER (KRISESENTERLOVEN)

§ 1 Formål

Lovens formål er å sikre et godt og helhetlig krisesentertilbud til personer utsatt for vold i nære relasjoner og til medfølgende barn.

Med vold i nære relasjoner forstås alle former for vold eller trusler om vold fra en nærstående person.

§ 2 Kommunens ansvar

Kommunen skal sørge for at personer utsatt for vold i nære relasjoner og medfølgende barn gis helhetlig hjelp og oppfølging, herunder tilbud om et krisesenter eller tilsvarende gratis heldøgns, trygt og midlertidig botilbud, og et gratis dagtilbud, hvor brukerne mottar støtte og veiledning.

Kommunen skal sørge for et heldøgns tilbud om råd og veiledning per telefon.

Kommunen skal sørge for å gi brukerne informasjon om rettigheter og bistand til kontakt med øvrig tjenesteapparat, og tilbud om oppfølging i reetableringsfasen.

Kommunen skal sørge for god ivaretagelse av medfølgende barn.

Enkeltpersoner kan henvende seg direkte til et krisesenter/botilbud og et dagtilbud. Kommunen skal sørge for at det ikke kreves henvisning, timeavtale eller opereres med ventelister. Forvaltningslovens bestemmelser om enkeltvedtak gjelder ikke etter denne bestemmelsen.

§ 3 Kvaliteten i tilbudet

Kommunen skal sørge for at det er god kvalitet på tilbud etter denne lov. Departementet kan gi forskrift om krav til kompetanse og til fysisk sikring av lokaler.

§ 4 Samordning av tjenester

Kommunen skal sørge for samordning av tjenester for brukere av tilbud etter denne loven.

Kommunen skal sørge for at den som har behov for langvarige og koordinerte tjenester skal få tilbud om individuell plan. Planen skal utformes i samarbeid med brukeren.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om hvem tilbudet gjelder for, og om planens innhold.

§ 5 Rett til tolk

Den enkelte bruker har rett til kvalifisert tolk når situasjonen tilsier det.

Kommunen skal sørge for rutiner for kvalitetssikring, bestilling og betaling av tolketjenester.

§ 6 Politiattest

Den som skal ansettes eller tildeles oppgaver som muliggjør vold og overgrep mot brukere på et krisesenter eller tilsvarende botilbud, skal legge fram politiattest.

Politiattesten skal vise om vedkommende er siktet, tiltalt, har vedtatt forelegg eller er dømt for overtredelse av straffeloven §§ 192, 193, 194, 195, 196, 197, 199, 200 annet ledd, 201, 201 a, 202,

203, 204, 204 a, 219, 222, 224, 227, 228, 229, 231, 233, og lov om forbud mot kjønnslemlestelse. Attesten skal ikke være eldre enn tre måneder.

Den som har vedtatt forelegg eller er dømt for overtredelser av de nevnte straffebud er utelukket fra å utføre arbeid ved et kriesesenter/botilbud.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om gjennomføringen av kravet om politiattest, herunder om oppbevaring avattestene.

§ 7 Taushetsplikt

Enhver som utfører tjeneste eller arbeid etter denne loven har taushetsplikt etter forvaltningsloven §§ 13 til 13 e. Overtredelse kan medføre straff etter straffeloven § 121.

Taushetsplikten gjelder også fødested, fødselsdato, personnummer, statsborgerforhold, sivilstand, yrke, bopel, arbeidssted eller andre opplysninger som kan røpe at noen har vært i kontakt med tilbudet.

Opplysninger til andre forvaltningsorganer, jf. forvaltningsloven § 13 b nr. 5 og 6, kan bare gis når dette er nødvendig for å fremme tilbudets oppgaver, eller for å forebygge vesentlig fare for liv eller alvorlig skade for noens helse. Dersom et barns interesser tilsier det, kan fylkesmannen bestemme at opplysninger skal være undergitt taushetsplikt, selv om foresatte har samtykket i at de gjøres kjent.

§ 8 Opplysninger til barneverntjenesten

Enhver som utfører tjeneste eller arbeid etter denne loven, skal i sitt arbeid være oppmerksom på forhold som kan føre til tiltak fra barneverntjenestens side.

Uten hinder av taushetsplikt skal medarbeidere etter denne lov, av eget tiltak gi opplysninger til barneverntjenesten når det er grunn til å tro at et barn blir mishandlet i hjemmet eller det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt, jf. lov om barneverntjenester § 4-10, § 4-11 og § 4-12. Det samme gjelder når et barn har vist vedvarende alvorlige atferdsvansker, jf. samme lov § 4-24. Medarbeidere plikter også å gi slike opplysninger etter pålegg fra de organer som er ansvarlige for gjennomføringen av lov om barneverntjenester.

Etter pålegg fra disse organer plikter enhver som utfører tjeneste eller arbeid etter denne loven i forbindelse med sak som fylkesnemnda skal avgjøre etter lov om barneverntjenester §§ 4-19, 4-20 og 4-21, også gi de opplysninger som er nødvendige for å kunne vurdere om en flytting tilbake til foreldrene, eller samvær med dem, vil kunne føre til en situasjon eller risiko for barnet som nevnt i lov om barneverntjenester §§ 4-10, 4-11 og 4-12.

§ 9 Internkontroll

Kommunen skal føre internkontroll for å sikre at de virksomheter og tjenester som utgjør kriesesentertilbudet, utfører oppgavene sine i samsvar med krav fastsatt i lov eller forskrift. Kommunen må kunne gjøre rede for hvordan den oppfyller denne plikten.

§ 10 Tilsyn

Fylkesmannen fører tilsyn med lovligheten av kommunens oppfyllelse av plikter pålagt etter §§ 2, 3, 4, 5 og 9 i denne lov.

Reglene i kommunelovens kapittel 10 A om lovlighetstilsyn, innsyn, pålegg og samordning gjelder for tilsynsvirksomheten etter første ledd.

§ 11 Lovens anvendelse på Svalbard

Kongen kan gi forskrifter om lovens anvendelse på Svalbard.

§ 12 Ikrafttredelse og overgangsregler

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.
Departementet kan i forskrift gi nærmere overgangsregler.

§ 13 Endring i andre lover

Med virkning fra lovens ikrafttredelse gjøres følgende endringer i andre lover:
Barnevernloven § 6-4a oppheves.

[... Sett inn saksutredningen over denne linja ↑](#)